
ЕЛЕКТРОНСКЕ ЈАВНЕ НАБАВКЕ

УДК 658.71:004.738.5

DOI: <https://doi.org/10.22182/ajp.1112019.2>

Оригинални научни рад

Милош Јовић*

Сажетак

Електронске набавке подразумевају увођење електронских процеса који подржавају различите фазе јавне набавке - објављивање, чињење конкурсне документације доступном и расположивом, подношење понуда, обављање послова стручне оцене понуда и доделе уговора електронским средствима, поручивање добара/услуга/радова, фактурисање и плаћање.

Кључне речи: електронска јавна набавка, електронски алат, електронска лицитација, систем динамичне набавке, eCertis, eCatalog.

1. УВОД

Термин електронске набавке (е-процуремент) у систему јавних набавки односи се на употребу електронских средстава у спровођењу поступка јавних набавки за куповину добара, радова или услуга. У поређењу са класичним поступцима набавке које се код нас спроводе (без електронских сервиса, нарочито електронског подношења понуда) електронске набавке омогућавају већу транспарентност, повећану конкуренцију, смањење трошкова и лакшу комуникацију свих заинтересованих страна у поступку.

---

* jovicmil76@gmail.com

2. ШТА ЈЕ ЕЛЕКТРОНСКА ЈАВНА НАБАВКА?

Електронска јавна набавка (у даљем тексту: е-набавка) представља скуп процедура које се користе као замена за процедуре засноване на папиру, односно коришћење ИТ процедуре, те електронску комуникацију и обраду података у свим фазама јавне набавке. Е-набавке подразумевају увођење електронских процеса који подржавају различите фазе процеса набавке - објављивање јавне набавке (тендера), чињење конкурсне документације доступном и рапосложивом, подношење понуда, стручну оцену понуда, доделу уговора, поручивање добара/услуга/радова, фактурисање и плаћање.

За разлику од осталих, процеси који се односе на фактурисање и плаћање нису специфични за јавну набавку, али се решења која се развијају за шире тржиште могу примењивати и у е-набавкама. Фазе подношења и евалуације понуда као и поручивања добара/радова/услуга су најизазовнији јер захтевају комплекснији сет протокола и стандарда за размену сложених докумената и интеракције између наручиоца и добављача. Многе државе су изградиле портале за објављивање огласа о јавним набавкама и обезбеђивање приступа конкурсној документацији. Напредак у коришћењу аутоматизованих система за подношење, обраду и евалуацију понуда као и електронско наручивање је нешто мање распрострањен, али све више узима маха, нарочито у земљама Европе (све државе ЕУ увеле су већину сервиса е-набавке, а све до једне, подношење понуда електронским путем), али и другим развијеним тржиштима (САД, Канада, Јапан, Аустралија...).

3. ЗАШТО ЈЕ ВАЖНА Е-НАБАВКА?

Коришћење е-набавки има следеће предности:

а) Повећана доступност и транспарентност: аутоматизовањем и централизовањем протока информација о појединачним набавкама (тендерима) е-набавке могу побољшати приступ привредним субјектима (потенцијалним понуђачима) јавним набавкама. У фази претраге за доступним пословима (поступцима јавних набавки), ефикасни ситем онлине претраге је много бржи, ефикаснији и економичнији од класичног. У том смислу, системи е-набавки могу бити конфигурисани на начин да упозоравају добављаче на

одређене могућности и пруже непосредан приступ конкурсној документацији. Транспарентност се такође побољшава пошто је процес набавке отворенији и видљивији. Као резултат, побољшава се мониторинг и укупна ефикасност јавних

б) Економичнија процедура: у поређењу са системима заснованим на папиру, е- набавке могу помоћи наручиоцима и понуђачима да смање административне трошкове и убрзају поједине процедуре набавки. У тренутној финансијској клими, такве ефикасности су веома добродошле, јер максимизирају потенцијал који се може добити од ограничених ресурса. Системи е-набавки показали су се врло корисним у смањењу трошкова поступка јавне набавке.

в) Ефикаснија администрација набавки: прелазак на е-набавке пружа шире могућности за рационализацију и ревизију процеса набавке, при чему прелазак на е-набавку не мора и не би требало да значи копирање у електронску форму дотадашњих поступака на папиру. Сем тога, е-набавка се може интегрисати у оквиру других (електронских) активности неке организације (нпр. контрола залиха, управљање уговорима и ревизија), чиме се обезбеђује шира ефикасност).набавки, отварање тржишта и повећање конкуренције.

Е-набавке могу значајно поједноставити начин на који се врши јавна набавка, редуковати трошкове и пружити боље исходе јавне набавке (нижа цена, бољи квалитет) стимулишући већу конкуренцију на јединственом тржишту (смањење броја набавки без поднетих понуда или само са једном понудом). Такође, е-набавке могу допринети решавању два главна изазова с којима се данас суочава економија у севту: потреба да се максимализује ефикасност јавне потрошње у контексту фискалних ограничења и потреба за проналажењем нових извора економског раста.

Државе које су имплементирале е-набавке оствариле су уштеде између 5 и 20%. Искуство такође показује да су се инвестициони трошкови у набавкама значајно смањили. Е-набавке такође пружају значајне еколошке предности смањењем потрошње и транспорта папира, као и престанком потребе за скупим просторима за архивирање са пратећом потрошњом енергије. Тржиште јавних набавки ЕУ је велико, а годишњи уговори у ЕУ су вредни око 447 милијарди евра, док се процењује да укупна тржишта за куповину робе, услуга и радова од стране наручилаца из ЕУ вреде више

од 2,4 трилиона евра. Е-набавка има потенцијал да донесе значајно повећање ефикасности на овом великом тржишту и може помоћи побољшању транспарентности и приступа могућностима набавке, посебно за мала и средња предузећа, чиме се стимулише прекогранична конкуренција, иновације и раст на јединственом тржишту.

Такође, е-набавке могу умногост смањити број грешака, на пример, избегавајући потребу да се више пута уносе исте информације у различитим фазама поступка јавне набавке. Е-набавке такође могу постићи значајно смањење трошкова, како снижавањем цене коју јавни сектор плаћа за куповину добара, услуга и радова; тако и смањењем трошкова трансакција за јавни сектор и за понуђаче (укључујући и смањење трајања процедура набавки). Настала уштеда може или помоћи промовисању фискалне консолидације или преусмеравања на иницијативе за подстицање раста.

Постоје бројни примери успешних решења за електронске набавке који су већ у функцији широм Европе:

1) Након увођења е-набавки, португалске болнице су успеле да постигну снижење цена од 18% у својим уговорима о набавкама. Укупно, процењује се да је прелазак на е-набавке у Португалу у првој години донео уштеду од око 650 милиона евра. Већина уштеде је резултат нижих цена које произилазе из веће конкуренције (више понуда по поступку), иако су остварене и административне уштеде.

2) Велшки програм е-набавки донео је погодности од 58 милиона фунти, три године након што је покренут. Инвестициони трошкови постављања програма били су враћени за само годину дана. Већ после три године програм је сачувао око 15 милиона листова папира, што је еквивалентно 101 тоне ЦО₂. У истом периоду је регистровано 56 000 добављача у систему и 18 милијарди евра уговора оглашаваних електронским путем.

3) УГАП (Унион дес групемента д'ацхатс публиц) - француско тело за централизовање јавне набавке проценило је да је прелазак на е-набавке смањио административни терет за купце за 10% (нпр. путем брже стручне оцене понуда и лаког приступа документима) и за још додатних 10% за искључене правне и консултантске услуге (пошто је употреба система електронских набавки захтевала знатно мању контролу

исправности састављања и подношење понуда). Трошкови имплементације система били су минимални у поређењу са користима које су регистроване, иако је било потребно пуно труда како био се службеници за јавне набавке, али и лица која се набавкама баве на страни понуђача, обучили за попутно измењене и иновирани системе и методе рада у јавним набавкама.

4) Студија 400 локалних власти у Холандији показала је да прелазак на е-набавке генерише уштеде у процесу од преко 8.500 евра по поступку јавне набавке. Ово се заснива на коришћењу електронских средстава од објављивања обавештења до подношења понуда, али не укључује аутоматску евалуацију (која није била на располагању на платформама у време истраживања, али која сада ствара даљу значајну уштеду). Два кључна фактора који доприносе уштеди ових трошкова су: смањење времена - по поступку, уговорни органи уштеде у просеку до 3 дана, а понуђачи до 1 дан; и смањење трошкова штампања и поштарине (процењено на 2.350 евра по поступку).

5) Истраживање норвешких руководилица за јавне набавке открило је да ниједан од анкетираних менаџера не размишља о враћању на ручни, папирни тендер. Истраживање је показало да је коришћењем е-набавки, те повећано учешће страних фирми (22% испитаника) и малих и средњих предузећа (30% испитаника) резултирало већим бројем понуда по поступку (74% испитаника), смањила трошкове куповине (70% испитаника) и смањило време проведено у поступку за више од 10% (73% учесника). Иако ови резултати можда нису довољно репрезентативни због ограничене величине узорка, они илуструју предности које е-набавка може да испуни.

Прелазак на е-набавке неизбежно доводи до озбиљних трошкова, али искуство показује да се улагање у е-набавке може вратити у релативно кратком временском периоду. Поред тога, постојећи системи показују да могу бити моћно средство за промовисање учешћа малих и средњих предузећа, укључујући и ове врсте предузећа из других земаља, јер им је лакше да се идентификују и одговоре на захтеве јавне набавке користећи електронска средства него у традиционалном папирном окружењу.

4. ЕЛЕКТРОНСКЕ НАБАВКЕ – ПОЈАВНИ ОБЛИЦИ

Када говоримо о електронским набавкама у најширем смислу речи, говоримо о следећим подфазама електронског процеса јавних набавки: 1) Електронско истраживање (eSourcing); 2) Електронско оглашавање (eNoticing); 3) Електронско информисање (eInforming); 4) Електронски приступ (eAccess); 5) Електронско подношење понуда (eSubmission); 6) Електронско спровођење поступка (eTendering), које обухвата eAccess и eSubmission фазе; 7) Отварање и вредновање пристиглих понуда електронским путем (eAvalding); 8) Електронска жалба - захтев за заштиту права (eComplaint); 9) Закључивање и праћење уговора путем електронских средстава (eContract); 10) Припрема и издавање електронског налога (eOrders); 11) Припрема и испорука фактуре у електронском формат (eInvoice); 12) Електронско плаћање наручених добара, услуга или радова (ePayment).

Електронско истраживање (eSourcing) обухвата припремне активности које спроводи наручилац у циљу прикупљања и коришћења информација ради планирања јавне набавке, припреме позива за подношење понуда и конкурсне документације. Наручилац контактира потенцијалне понуђаче путем електронских средстава за пружање необавезујућих понуда, понуда у циљу истраживања тржишта, производа и услуга које се нуде, њихових варијација, цена и других комерцијалних услова.

Електронско обавештење (eInforming) представља скуп алата којим потенцијални понуђачу добијају информације о набавкама за које су исказали иницијалну заинтересованост. Електронско обавештавање се може појавити у три фазе: фази планирања, фази покретања и фази спровођења поступка. У фази планирања, понуђач, који се претходно иницијално заинтересовао за одређене предмете јавне набавке (по областима, по групама, по шифри из општег речника набавке...) добија информације о свим (или набавкама наручиоца са одређеног географског подручја, или тачно одређеног наручиоца) о свим набавкама предмета јавне набавке за које су заинтересовани. Затим, систем обавештавања шаље поруку том лицу у моменту када се појави позив за подношење понуда за предметну јавну набавку, након чега то

ице се може пријавити као заинтересовано лице за ту набавку и добијати све информације у вези са истом (измене конкурсне документације, питања и одговори, појашњења...).

Електронско оглашавање (eNoticing) представља оглашавање позива за подношење понуда и њихово објављивање на одговарајућем месту (у нашој земљи је то пре свега Портал, али и интернет страница наручиоца и Портал службених гласила Републике Србије и база прописа). Електронски се оглашава и конкурсна документација и на тај начин се позивају сва заинтересована лица да узму учешће у предметном поступку јавне набавке.

Електронско спровођење поступака (eTendering) обухвата електронски приступ конкурсној документацији и подношење понуда у електронском облику. Електронски приступ конкурсној документацији (eAccess) представља могућност да заинтересовано лице приступи позиву за подношење понуда и конкурсној документацији, али и својерсној подршци за припрему понуде (нпр. појашњења, питања и одговори).

Подношење понуда у електронском облику (eSubmission) jeste alat koji omogućava zainteresovanom licu da jednostavno, efikasno i ekonomično podnese ponudu naručiocu koji je uz pomoć elektronskih servisa u stanju da primi, prihvati i obradi tu ponudu u skladu sa zakonskim zahtevima.

Отварање и вредновање примљених електронских понуда и додела уговора најбољем понуђачу у смислу најниже цене или економски најповољније понуде (eАвардинг) представља процес електронске евалуације и стручне оцене понуда.

Закључивање и праћење уговора (eContract) представља закључивање и реализацију уговора путем електронских средстава између наручиоца и изабраног понуђача.

Припрема и издавање електронског налога од стране наручиоца и његовог прихватања од стране добављача/ пружаоца услуге/извођача радова (eОрдерс), припрема и испорука фактуре у електронском формату (eInvoice) и електронско плаћање наручених добара, услуга или радова (ePayment), електронски су алати који се користе у реализацији уговора о јавној набавци.

Електронски захтев за заштиту права (eComplaint) јесте акт правне заштите у поступку који се подноси електронским путем, односно електронским средствима. Нови закон о јавним набавкама ће посредством новог Портала јавних набавки у старту омогућити, а касније учинити обавезним да се на овај начин улаже захтев за заштиту права.

5. Е- НАБАВКЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Тренутно, у систему јавних набавки у нашој земљи електронске јавне набавке нису заживеле у правом смислу те речи, а поједини електронски сервиси остварују се посредством Портала јавних набавки (у даљем тексту: Портал). Чланом 136. Закона о јавним набавкама („Сл. Гласник РС“, бр. 124/12, 14/15 и 68/15; у даљем тексту: ЗЈН) предвиђено је да Управа за јавне набавке управља Порталом јавних набавки. Након што је Портал заживео са применом Закона о јавним набавкама из 2008. године (ЗЈН/2008), као место где су се објављивале јавне набавке у отвореном поступку (али су се рокови за подношење понуда рачунали од дана објављивања позива у Службеном гласнику РС), у складу са новим, актуелним Законом о јавним набавкама, урађен је нови Портал, који је почео са радом 1. априла 2013. године. Портал служи за објаву огласа и осталих докумената, као и за претрагу јавних набавки.

Кључне измене на новом Порталу које су се десиле те 2013. године су рачунање рокова од дана објављивања позива на Порталу, као и обавезно објављивање: јавних набавки мале вредности, конкурсне документације, обавештења о покретању преговарачког поступка без објављивања позива за подношење понуда, одлуке о измени уговора; обавештења наручиоца о поднетом захтеву за заштиту права, решења Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки (у даљем тексту: Републичка комисија), мишљења Управе за јавне набавке о основаности примене преговарачког поступка.

Са новим Порталом почео је као обавезан да се примењује и Општи речник набавки (ОРН) при објављивању огласа и осталих обавештења а знатно је унапређена и претрага јавних набавки: уведена је опција за претрагу по шифрама из ОРН и уведен је преглед последњих 100 објављених набавки (уместо последњих 5 набавки на старој верзији Портала). Поред наведеног, урађено је и пратеће корисничко упутство за рад

са Порталом, као и стандардни обрасци за огласе о јавним набавкама.

Крајем 2015. године, Портал је постао место где се обавезно објављују: планови јавних набавки наручилаца и њихова измене; одлуке о додели уговора и обустави поступка у свим поступцима (уместо достављања понуђачима). Потом, додатно је унапређена претрага Портала стављањем у функцију опције «брза претрага» којом се изашло у сусрет захтевима многих корисника да се поједностави претрага Портала путем основних делатности које су дефинисане Општим речником набавки, а истовремено ова опција омогућава мање искусним корисницима Портала да лакше пронађу јавну набавку за коју су заинтересовани.

Поред наведеног, урађена је и верзија Портала на енглеском језику. Кључни подаци са Портала јавних набавки за 2017. годину су: 1) укупан број објављених јавних набавки: 58.574; 2) укупан број објављених одлука Републичке комисије за заштиту права: 1.291; 3) Просечан број објављених тендера по дану: 160; 4) просечна дневна посета: 8.149; 5) укупан број новорегистрованих корисника: 436.

Уз доношење новог Закона о јавним набавкама, чија би примена требало да почне следеће, 2019. године, треба очекивати значајно унапређење на пољу електронских јавних набавки, на начин што ће се на Порталу:

- 1) спроводити комплетан поступак јавне набавке;
- 2) омогућити креирање докумената који се користе у поступку;
- 3) вршити објављивање свх докумената;
- 4) омогућити пријављивање (нотификација) од стране заинтересованих лица;
- 5) обављати директна и непосредна комуникација између заинтересованих страна;
- 6) омогућити електронско подношење понуда, укључујући попуњавање јединственог обрасца којим се доказује испуњеност обавезних и додатних услова за учешће у поступку;
- 7) спроводити електронска лицитација;
- 8) омогућити подношење електронских захтева за заштиту права.

У неком наредном периоду, за очекивати је да дође и до заокруживања електронских јавних набавки, омогућавањем и других електронских сервиса пре свега: еЕСПД-а (доказивањем испуњености обавезних и додатних услова за учешће електронским путем), еЦаталогуе-а (достављање и редовно ажурирање електронских каталога од стране понуђача, уместо каталога у папиру за сваки поступак) и еИнвоицес-а (електронско издавање рачуна за добра/радове/услуге из уговора о јавним набавкама).

Нови Закон о јавним набавкама на другачији начин ће у односу на постојећи (члан 20. ЗЈН) уредити питање комуникације у поступку. Комуникација и размена података између наручиоца и понуђача ће се искључиво одвијати електронским средствима на Порталу, а иста ће обухватати: 1) састављање и објављивање огласа о јавним набавкама; 2) електронску доступност конкурсне документације и измена и допуна те документације; 3) комуникацију између наручилаца и понуђача у вези са додатним информацијама, појашњењима или изменама у вези са конкурсном документацијом (питања и одговори, захтеви за појашњењем и изменом конкурсне документације); 4) позивање понуђача на подношење понуда, пријава (захтева за учешће), преговарање или дијалог (у конкурентном дијалогу и партнерству за иновације као новом поступку јавне набавке); 5) подношење понуда и захтева за учешће (досадашње подношење пријава); 6) комуникацију између наручилаца и понуђача у вези са подношењем понуда, њиховим допунама или појашњењима и исправљањем рачунских грешака; 7) комуникацију између наручилаца и понуђача у вези са подношењем доказа о испуњености обавезних и додатних услова за учешће у поступку; 8) објављивање одлука којима се мериторно одлучује о поступку (о додели уговора, обустави поступка); 9) подношење захтева за заштиту права, као и друга комуникација и размена документације између подносиоца захтева и Републичке комисије.

Изузетно, електронска средства неће бити обавезна у случајевима да: 1) због специјализоване природе набавке коришћење електронских средстава захтева посебне алате, опрему или формате датотека који нису општедоступни или нису подржани кроз општедоступне апликације; 2) апликације које подржавају формате датотека одговарајуће за опис понуда користе формате датотека који не могу да се обраде било којом другом отвореном или општедоступном апликацијом или се

на њих примењује систем заштите власничке лиценце, па наручилац не може да их преузима нити да користи на даљину; 3) коришћење електронских средстава захтева специјализовану канцеларијску опрему која није широко доступна наручиоцима; 4) одређени предмети као што су узорци, макете и слично не могу да се доставе електронским средствима; 5) постоји неопходност достављања оригиналних докумената који не могу да се доставе електронским средствима (нпр. Банкарска гаранција за озбиљност понуде); 6) се спроводе јавне набавке из области одбране и безбедности.

У наведеним ситуацијама ће се комуникација остваривати путем поште, курирске службе и телефаксом. Такође, наручилац неће бити дужан да примени електронска средства у оној мери у којој је потребно коришћење других средстава осим електронских, због повреде безбедности електронских средстава или због заштите нарочито осетљивих информација, укључујући и поверљиве податке, уколико ти подаци представљају пословну тајну у смилу Закона о заштити пословне тајне или тајне податке у смислу Закона о тајности података, при чему ће свакако лице које је примило податке одређене као поверљиве бити дужно да их чува и штити, без обзира на степен те поверљивости. Са друге стране, наручилац ће бити дужан да у конкурсној документацији и у извештају о спроведеном поступку јавне набавке (нови оглас јавне набавке који ће се користити са применом новог закона) образложи разлоге примене средстава комуникације која нису електронска средства.

Одредбе новог Закона о јавним набавкама у складу са Директивама ЕУ) мораће да дефинишу и захтеве у вези са алатима и уређајима за електронски пренос и подношење понуда и пријава преко техничких средстава и одговарајућих поступака, на начин да исти морају да гарантују да: 1) тачно време и датум пријема понуда, пријава за учешће и подношење планова и пројеката могу бити прецизно утврђени; 2) се може разумно обезбедити да, пре утврђених рокова, нико не може имати приступ подацима достављеним, у складу са тим захтевима; 3) само овлашћена лица могу одредити или изменити датуме за отварање примљених података; 4) током различитих фаза поступка набавке или конкурса за пројекат приступ свим достављеним подацима или њиховим деловима, може бити могућ само овлашћеним лицима; 5) приступ пренетим подацима могу дати само овлашћена лица и то тек

након прописаног датума; 6) подаци примљени и отворени, у складу са тим захтевима, морају остати доступни само лицима овлашћеним да са њима буду упозната; 7) уколико су забране или услови приступа прекршени или постоји покушај њиховог кршења, може се разумно обезбедити да се кршења и покушаји могу јасно открити. У наставку следи преглед посебних електронских система и инструмената у јавним набавкама.

6. ЕЛЕКТРОНСКА ЛИЦИТАЦИЈА

Електронска лицитација је електронски процес надметања понуђача у коме се дају нове повољније понуде које наручилац рангира помоћу метода за аутоматско оцењивање, а одвија се након почетне потпуне оцене понуда. Електронска лицитација се, сходно важећем закону, може спровести у отвореном, рестриктивном и преговарачком поступку са објављивањем позива за подношење понуда (из члана 35. став 1. тачка 1) ЗЈН – “наставак неуспешног отвореног или рестриктивног поступка”), док се сходно директивама може спровести и по било ком другом основу за спровођење ове врсте поступка.

Такође, електронска лицитација се може спровести и у поступку поновног отварања конкуренције на основу закљученог оквирног споразума, као и за доделу уговора у оквиру система динамичне набавке. Сходно директивама ЕУ и (за очекивати) новом закону о јавним набавкама, предмет електронске лицитације не могу да буду уговори о јавној набавци услуга или радова који за предмет имају извршење интелектуалног посла, као што су услуге пројектовања у грађевинарству, а који не могу да се рангирају помоћу аутоматских начина оцене.

Наручилац који намерава да спроведе електронску лицитацију дужан је да у позиву за подношење понуда наведе да се спроводи електронска лицитација, а у конкурсној документацији обавезно дефинише: 1) елементе чија ће вредности бити предмет електронске лицитације, под условом да се такви елементи могу квантификовати и изразити у бројчаним вредностима или процентима; 2) сва ограничења у погледу вредности које могу бити понуђене, а које произилазе из спецификација које се односе на предмет уговора; 3) информације које ће у току електронске лицитације бити стављене на располагање понуђачима и, по потреби,

податак о томе када ће им оне бити стављене на располагање; 4) релевантне информације о процесу електронске лицитације; 5) услови под којима ће понуђачи моћи да се надмећу, а посебно минималне разлике које ће се, према потреби, захтевати приликом надметања; 6) релевантне информације о електронској опреми која се користи и модалитетима и техничким спецификацијама за повезивање. Електронска лицитација се спроводи као електронски процес који се понавља, у коме се подносе нове цене, измењене наниже или нове вредности одређених елемената критеријума за доделу уговора и омогућава се рангирање понуда помоћу аутоматских начина оцене. Наручилац је дужан да пре почетка електронске лицитације изврши почетну оцену понуда, у складу са условима из конкурсне документације у погледу техничких спецификација, критеријума за квалитативни избор привредног субјекта и критеријума за доделу уговора, о чему сачињава извештај. Притом, он је дужан да истовремено, електронским средствима, позове све понуђаче који су поднели прихватљиве понуде, на учешће у електронској лицитацији одређеног дана, при чему позива и оне понуђаче чија је понуда неприхватљива само из разлога што понуђена цена прелази процењену вредност. Позив се доставља свкоам понуђачу посебно, уз приложини резултат почетне оцене понуде конкретног понуђача, без откривања информација о другим понуђачима, уз навођење математичке формуле која ће се користити у електронској лицитацији.

Електронска лицитација може да се спроводи у више узастопних фаза, а не сме да започне пре истека два радна дана од дана слања позива за учешће у електронској лицитацији. Такође, наручилац може у било ком тренутку да објави број понуђача у појединој фази лицитације, али ни у ком случају не сме да открије идентитет понуђача до завршетка електронске лицитације.

7. СИСТЕМ ДИНАМИЧНЕ НАБАВКЕ

Наручилац може да образује систем динамичне набавке за предмете набавке који су општедоступни на тржишту и који као такви задовољавају његове потребе. Систем динамичне набавке се успоставља и води уз коришћење електронских средстава, на начин да је током целог периода трајања отворен свим лицима који испуњавају услове за учешће. Као

посебан инструмент јавне набавке (донекле сличан оквирном споразуму, али са својим специфичностима) систем динамичне набавке може да се подели у категорије добара, услуга или радова које су објективно одређене на основу карактеристика набавке која ће се спроводити у оквиру те категорије, као што су највећи дозвољени обим уговора који ће се закључивати током трајања система динамичне набавке или на посебна територијална подручја у којима ће се ти уговори извршавати, при чему се овај систем успоставља и води уз примену правила рестриктивног поступка.

То значи да сваки заинтересовани понуђач може да поднесе захтев за учешће током читавог периода трајања система, а сви кандидати који су примљени у систем имају приступ систему током читавог периода његовог трајања, при чему наручилац (за разлику од оквирног споразума) не може да ограничава број кандидата који ће бити примљени у систем динамичне набавке.

Наручилац је дужан да, ради успостављања система динамичне набавке: 1) објави позив за подношење понуда у којем наводи да успоставља систем и период његовог трајања; 2) у конкурсној документацији наведе најмање информације о природи и процењеној количини предвиђених набавки и све потребне информације у вези са системом, укључујући информације како се систем води, електронску опрему која се користи и техничке прикључке и спецификације; 3) наведе поделу на категорије добара, услуга или радова и карактеристике које их описују; 4) обезбеди бесплатан, неограничен и несметан директан приступ конкурсној документацији електронским средствима током читавог периода трајања система.

Наручилац је дужан да у року од десет радних дана од дана пријема захтева за учешће изврши његову оцену и одлучи о пријему понуђача у систем (изузетно, рок може да се продужи на 15 радних дана), уз дужност да свим понуђачима достави одлуку о резултатима. Након тога, наручилац истовремено, електронским средствима, позива све одабране кандидате који су укључени у систем да поднесу понуду за сваку појединачну набавку у оквиру Система.

8. ЕЛЕКТРОНСКИ КАТАЛОГ (E-CATALOGUE)

Наручилац може да захтева или да дозволи да се понуде подносе у форми електронских каталога или да понуде садрже електронске каталоге. Електронски каталог саставља кандидат или понуђач у складу с техничким спецификацијама и у форми који је одредио наручилац и исти мора да буде у складу са захтевима који се примењују на алате за електронску комуникацију, као и са свим другим додатним захтевима које одређује наручилац.

Ако наручилац захтева или дозволи да се понуде поднесу у форми електронских каталога, дужан је да: 1) то наведе у позиву за подношење понуда; 2) наведе у конкурсној документацији све потребне информације у вези са форматом, електронском опремом која се користи, као и техничким прикључцима и спецификацијама за каталог.

9. ЕСПД – ИЗЈАВА О ИСПУЊЕНОСТИ КРИТЕРИЈУМА ЗА КВАЛИТАТИВНИ ИЗБОР

ЕСПД је образац предвиђен чланом 59. Директиве 2014/24/ЕУ. Реч је о обрасцу која по својој сврси одговара Изјави коју понуђачи у нашем систему јавних набавки дају под пуном материјалном и кривичном одговорношћу и којом доказују испуњеност тражених услова од стране наручиоца. ЕСПД представља само-декларацију заснована на стандардном образцу који је усвојила Европска Комисија, која нуди прелиминарне доказе у виду самопријављивања у вези са основима искључења (нпр. кривичним осуђујућим пресудама и критеријумима за избор (финансијски, пословни и технички капацитети)). ЕСПД се попуњава и подноси искључиво у електронској форми. Како би се омогућио прелазак на обавезно коришћење електронских комуникационих средстава у ЕУ, и електронске и папирне верзије ЕСПД -а могле су се користити до 18. априла 2018. године.

10. E-CERTIS

E-Certis је електронски систем Европске комисије који садржи базу података о доказима који се достављају у поступцима јавне набавке и телима надлежним за њихово

издавање у државама чланицама Европске уније. Наручилац користи систем е-Certis ради добијања података о врстама и форми доказа за испуњење критеријума за избор и о надлежним органима који их издају у државама чланицама ЕУ. Наручилац је дужан да захтева првенствено врсте и форме доказа који су обухваћени системом е-Certis који је, притом, бесплатно доступан свим заинтересованим лицима.

ЛИТЕРАТУРА

Јовановић Предраг, Бенковић Слађана, *Improvements in organizing public procurement at the local self-government level in Serbia*, ФОН, Београд, 2014.

Митровић-Житко Нада, Шпилер Марко, *Јавне набавке у републици Србији*, Институт за економију и право, Београд, 2014.

Закон о јавним набавкама, „Службени гласник Републике Србије“, број 142/2012, 14/2015, 68/2015.

<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0024&from=EN>

Milos Jovic

ELECTRONIC PUBLIC PROCUREMENTS

Resume

Electronic purchases involve the introduction of electronic processes supporting different stages of public procurement - publishing, making tender documents available and available, submitting bids, performing expert evaluation of tenders and contract awarding by electronic means, ordering goods/services/works, billing and payment.

Keywords: electronic public procurement, electronic tools, electronic auction, dynamic purchasing system, eCertis, eCatalog.

---

* Овај рад је примљен 10. априла 2019. године, а прихваћен на састанку Редакције 19. априла 2019. године.